

Recenze knihy: Dánský vpád

O událostech, souvislostech a osobnostech třicetileté války bylo napsáno mnohé, ať to byla pražská defenestrace roku 1618, bitva na Bílé Hoře, staroměstská exekuce (poprava 27 českých pánů), pobělohorské konfiskace, generalissimus Albrecht z Valdštejna či obléhání Brna (1645) i Prahy (1648) švédskými vojsky. V roce 1625 se významným členem protihabsburské koalice stal dánský a norský král Kristián IV., jehož armáda zahájila tažení za účelem převzetí strategické iniciativy v oblasti severního a středního Německa, s cíli porazit svého protivníka a postoupit k Vídni. Vojáci Kristiána IV. však vpochovali do Slezska a postupně ovládli i celé moravsko-slezské pomezí v územním perimetru až k Lipníku nad Bečvou a Holešovu. Vytvořili rozsáhlou enklávu s centrem v Opavě a významnými opěrnými body v Krnově, Těšíně i jiných městech. Dočasné rozmístění dánských vojenských jednotek (v důstojnickém sboru armády byli čeští, moravští a slezští účastníci stavovského povstání) na našem území však v dějinném povědomí nezanechalo téměř žádný ohlas – mělo by se to změnit, neboť je vydána kniha Dánský vpád: Dva roky války ve Slezsku a na Moravě 1626 – 1627.

PhDr. Vít Mišaga napsal „dánskou válečnou“ monografii jako první z tuzemských historiků. Základem byla jeho diplomová práce, kterou doplnil o nové poznatky a výsledkem je obsáhlá (téměř 400 str.) publikace rozdělená do šesti kapitol, ve kterých předkládá komplexní pohled na málo známý úsek třicetileté války. Čtenáře seznamuje s událostmi, které dánskému vpádu předcházely, podrobně analyzuje diplomatická jednání v tehdejších mocenských centrech Evropy a dokazuje přesah i mimo evropský kontinent - zde jsou informativně objevené statě o Gáboru (Gabrielu) Bethlenovi jako protivníkovi Habsburků a politice představitele Vysoké Porty sultána Murada IV., resp. ministrů, kteří za mladého panovníka rozhodovali. Následuje podrobný popis postupu dánského vojska do středu Evropy, bojových střetnutí, obléhání měst či pevností až k dočasnému ovládnutí Opavska, Krnovska, Bruntálska i jiných regionů moravsko-slezského pomezí. Autor umožňuje nahlédnout do reálií a životů odlišných vrstev společnosti - panovníků Kristiána IV., Jakuba I. Gustava II. Adolfa i Ferdinanda II., říšských knížat, dále např. předbělohorského držitele jednoho z obsazených území Jana Jiřího Krnovského i jeho nástupce z řad vítězů Karla I. z Lichtenštejna, velitele dánské armády Jana Arnošta Sasko-Výmarského, generálů Petra Arnošta z Mansfeldu (dánského spojence velícího vlastní armádě) či Albrechta z Valdštejna. Podrobně seznamuje s osudy příslušníků předbělohorských stavů usilujících o opětovné získání konfiskovaných majetků i nabyvatelů těchto statků většinou z vojenských kruhů, vřdyť mnozí z nich dosáhli důstojnických hodností. Pozornost věnuje také rebelovi Janu Adamovi z Víckova a povstalým Valachům, rozdělených na protestanty a katolíky.

Autor dokládá, že za dánského komisariátu nad Opavskem, Krnovskem (spravoval je Joachim von Mitzlaff) a okolím se běžný život, i když se zde odehrály kruté události, stále odvíjel. Přibližuje situaci ve městech jako je Opava, Krnov, Hranice, Nový Jičín, Bruntál, (Český) Těšín, Osoblaha i další sídla a osudy jejich obyvatel různých konfesijních vyznání a předkládá důkladnou analýzu nelehkých časů z pohledu nejen válkou postižených, ale i těch, kteří válečnou káru táhli stále kupředu až do své smrti v boji, jak v závěrečné kapitole knihy dokazuje příběhem pražského rodáka v dánských službách kapitána Johanna Trosta von Tiefenthal.

Publikaci doplňují graficky výrazné textové medailony významných aktérů těchto událostí, černobílé fotografie, barevná obrazová příloha, mapy i plány bojových operací, které umožňují dobře se orientovat. Památkové objekty jsou vyobrazeny v aktuální podobě, s výjimkou tzv. Pelikánova domu v Opavě.

Knihy Dánský vpád: Dva roky války ve Slezsku a na Moravě 1626 – 1627 je výjimečnou sondou do reality raně pobělohorské Moravy, Slezska a Evropy. Čte se jako dějinná freska - jejím dosud potemnělým barvám autor vrátil lesk, ale převládá červená barva krve ...

PhDr. Vít Mišaga: Dánský vpád - Dva roky války ve Slezsku a na Moravě 1626 – 1627, ISBN: 978-80-88030-72-0, 382 str., 1. vyd. Bohumír Němec – Veduta, České Budějovice v roce 2023

Autor textu: Stanislav Vaněk